

סיפורים נפלאים פרשת תולדות

"ואלה תולדות יצחק בן אברהם" (כה, יט)

פירוש רש"י "יעקב ועשו האמורים בפרשה".

יש מפרשים שכונת רש"י הוא שיעקב ועשו האמורים כאן בפרשה אחת אבל הם מובדלים, "פרשה" הוא לשון הבדלה. המעלה של יעקב לגבי עשו הוא יותר משאר האבות שיעקב נולד תאום מעשו, והוא היה כל האפשריות להיות גם בטבע כמוהו, ואף על פי כן הוא יצא "יעקב איש תם יושב אוהלים". וגם "יצחק" לגבי ישמעאל הוא מעלה גדולה מאד, ובכל אופן יש נפקא מינה דישמעאל לא נולד עם יצחק ביחד כמו יעקב ועשו, וכדי להבין מהו המעלה בזה יש להמתיק במשל שראיתי מעשה במלך גדול, רם ונשא, שזכה לביקורם של שלושי הקיסר האדיר, המושל במעצמה שמעבר לים. שני שרים מחצה הקיסר הגיעו, ובידם תשורת הוקרה וכבוד, מנחת ידידות: שתי קופסאות זהב מגולפות בעדינות, מלאכת מחשבת של פיתוחים מרהיבי עין, ושתייהן חתומות בחותם הקיסר. שבר המלך את החותם, ונשימתו נעתקה: בכל קופסה, על מצע קטיפה, נח לו יהלום זוהר בגודל ביצה, יהלום מלוטש, זורק ניצוצות אור לכל עבר, מדהים ביפיו. בקופסה האחת יהלום תכלכל, על מצע ארגמן, ובשניה יהלום ורדרד על רקע כחול עמוק. שני יהלומי כתר, שערכם לא יסולא בפז. שמח המלך והתפעל ואמר לשלוחים: "המתינו בחצר מלכותי, היו נא אורחי, עד שאכין תשורה נאה לשלוח למלככם הקיסר". חשב המלך מה אשלה, יהלומים כאלו – הן לא אמצא דוגמתם ולא אשיג תמורתם אך זאת יכול היה לעשות: ציוה על אמניו להכין שתי קופסאות זהב יפות עוד יותר, מגולפות פיתוחי עלעלים וזלזלים ועלי כותרת מרהיבים, כאשר לב הפרחים אבני חן יקרות ונדירות. הורה לטבחיו לרקוח מגדנות מתוקים, מעוררי תיאבון וטעימים למאוד. כל הרואה מושיט אצבע ללקק, וכל הטועם רוצה עוד ועוד. הורה למלא את הקופסאות באותן מרקחות וחתמן בחותמו. ואמר לנפשו: הקיסר כיבדני ביהלומים יקרים, אך קרים וקפואים, שאין הנאתם אלא בראיה בלבד. ואני אכבדו במרקחות מעדנים, אשר אין כמותן, וטעמן כצפיחית בדבש, קרא לשני השרים ומסר בידם את הקופסאות, וצרף מכתב תודה והוקרה, ידידות והערכה לקיסר הנודע לתהילה. פנו השלוחים לשוב לארצם ותהו: מה היא תשורת המלך, מה שלח עמנו לקיסר, לבסוף, לא עמד אחד מהם בניסיון, ובאישון לילה, כאשר נם חבירו את שנתו, קם בלאט, הדליק את הנר, הוציא את הקופסה מעטיפתה, ובידיים רוטטות שב את חותם המלך. המכסה נפתח והריח העז היכה באפו, ריח מתוק ומשכר. בחמדה הושיט אצבעו וטבל במרקחת, הושיט לפיו, ואורו עיניו. מרקחת כה טעימה, לא טעם מעודו. שפתיו רטטו, ועיניו נצצו. הושיט שוב את אצבעו ולפתע נותרה האצבע תלויה בחלל האויר. נזכר האישי במלכו, בקיסר האדיר שאותו משרת הוא בנאמנות.

נזכר, שיהיה עליו להתייבב לפניו ולדווח לו על שליחותו ולהראותו את מתנת המלך. ומה יגיש קופסה ריקה, ובה שירי מרקחת, הן מורד במלכות

הוא ומועל בשליחותו. הכהו ליבו ומיהר לסגור את הקופסה ולהשיבה למעטפתה. הגיעו השנים לעירם והתייבבו לפני הקיסר. פתח הקיסר את האריזה והתפעל מהקופסאות הנפלאות. אף הבחין, כי באחת מהן חותם שלם, ובשניה שבור. הביט בשר וזה החורר והשפיל עיניו. פתח הקיסר את המכסים וניחוח משכר ומגרה נישא בטרקלין. טעם הקיסר עוד ועוד, וקרא גם לקיסרית וליורש העצר, ובתוך דקות מספר לא היה מאומה, זולת זיכרון מתוק של מעדן נפלא. הורה הקיסר: "תנו לשר פלוני" זה שהביא את החותם שלם "אלף זהובים, שכר טרחתו ונאמנותו". זהרו פניו של השר, ורעהו רעד לשמע פסק דינו. "ולשני", אמר המלך, "תנו עשרת אלפי זהובים, שכר טרחתו ונאמנותו". הלה לא האמין למשמע אזניו. כסבור היה, שדמיונו מתעתע בו ואולי חמד הקיסר לצון. אך לא, הקיסר האיר לו פניו ואמר: "כן, כשראיתי את החותם שבור, הבנתי שמעלת בשליחותך, ואמרת בליבי, כי בן מות אתה, אבל כשפתחתי את המכסה והרחתי את הריח המגרה והמשכר, וראיתי שהתכולה חסרה כטבילת זרת בלבד וטעמתי גם אני בקצה הזרת, והתעורר תאבוני לטעום עוד ועוד, עד כלותי את המעדן ראיתי, כי משלת ביצרך ומשכת ידך מפני מה, מפני פחדי ויראתי, ומפני נאמנותך ומסירותך. ובוודאי ניחמת על הפתיחה והצטערת על הטעימה. כשראיתי זאת, אמרתי לנפשי: הן נאמן אתה יותר מרעך. מי יודע אם הוא היה שולט בנפשו לאחר הפתיחה, כמון. לפי זה מובן למי יותר קשה ליעקב עם עשו או יצחק עם ישמעאל, ובזה מובן גם שבא הפסוק להודיע שהוא אחות לבן ובת בתואל הארמי.

"ויגדלו הנערים" (כה, כז)

פירש רש"י, שכל זמן שהיו קטנים לא היו ניכרים במעשיהם, אולם כיון שנעשו בני שלש עשרה זה פירש לבתי מדרשות, וזה פירש לעבודת גילולים. להרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב היה בן, זאב שמו. היה הילד זאב ככל הילדים בני גילו, כמותם למה, וכמותם השתובב ושיחק. כאשר התקרב לגיל שלוש עשרה, פנה אביו הצדיק לסופר סת"ם מומחה, בבקשה כי יכתוב תפילין עבור בנו יקירו. ניגש הסופר למלאכה בקדושה ובטהרה וברוב רגש, לא בכל יום מזדמן לו לסופר לכתוב תפילין לבנו של צדיק הדור. כאשר סיים, בא הסופר לרבי יחיאל מיכל והראה לו את הפרשיות. שמח רבי יחיאל מיכל בפרשיות המהודרות, אולם בקשה אחת היתה בפיו לפני שתכניס את הפרשיות לבתים, הבא אותם אלי שוב. כעבור זמן בא הסופר ובידיו הבתים והפרשיות. נטל רבי יחיאל מיכל את הפרשיות בידיו והחל בוכה, בכי חרישי מעומק הלב. והדמעות דמעות קודש, גולשות לתוך בתי התפילין, והסופר רואה ומשתומם. כאשר נרגע הרבי מבכיו, היו בתי התפילין מלאות מדמעותיו. רוקן הרבי את הבתים יבש אותם פנה ואמר לסופר, עתה, רשאי אתה להכניס את הפרשיות אל תוך הבתים. בהגיע היום והנער זאב

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת תולדות

לעשו 'הבן הגדול', וליעקב 'הבן הקטן'? על שאלה זו מצאנו תשובה נפלאה של הרבי מזוועהל זצ"ל, תשובה מאלפת ומעודדת, והוא הסבירה במשל.

ילד ראה שהוריו מודאגים. מה קרה? סבא נפל ונחבל. ביום השני החמיר מצבו של הסב וכוחותיו עזבוהו. ביום השלישי עלה חומו, והרופא אף הוא היה מודאג. ביום הרביעי חדל הסב לדבר, ובבית שררה אווירת נכאים קודרת.

לפתע החל הנכד לבכות בכי תמרורים, שהדהד שבעתיים בדממה העצובה. חרדו כולם ושאלוהו: "מה קרה, ולמה תבכה?" "איך לא אבכה", קרא הילד, "ואני חושש לחייו של אחי הקטן.

הוא נופל כשמתחיל ללכת, חולה ויש לו חום, ואינו מדבר...". צחקו הכל ומיהרו להרגיעו: "לא, בכך אין כלום. ילד קטן נופל בלכתו עד שהוא גדל ולומד לצעוד. ואם חולה הוא במחלת ילדות, יבריא ויתחסן. ואל דאגה, עוד ילמד להגות מלים". זה ההבדל בין הגוי עשו 'הבן הגדול' לבין היהודי יעקב 'הבן הקטן'.

עשו הוא בגדר "גדול", שאם ניכרים בו סימני מחלה, השחתת מדות ועיוות מעשים, אין כל תקווה שיירפא מהם, וידרדרוהו עד לאבדנו. אבל יעקב, משול הוא לבן הקטן, שגם אם יש בו חסרונות, גם אם יש בו עוונות, הוא יגדל ויירפא מהם, יתבגר ויתחסן, ישוב בתשובה ויטיב את דרכו. יתקרב אל בוראו ויחסה בצילו.

"ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך את ארץ מגוריך אשר נתן אלוקים לאברהם" (כה, ד)

היה מעשה באדם עשיר מאוד שקוראים לו מיסטר מן. הגיע לעירו רב גדול שהתרים כסף לשיבות בארץ ישראל. הגיע הרב לביתו של מיסטר מן וביקש תרומה. מיסטר מן העשיר ענה בצורה בוטה "אני לשיבות לא נותן כלום!" למרות הדרישות והפצרות יצא הרב בראש מושפל ומיסטר מן טרק בפניו את הדלת בגסות, אחרי שסגר הציץ מיסטר מן מהעיניית של הדלת לראות את פרצופו של הרב איך הוא מגיב לביזיון, ולהפתעתו הוציא הרב פתק רשם דבר מה ושם את הפתק בתוך תיבת הדואר שעל יד הדלת והלך.

פתח מיסטר מן את הדלת וקרא את המכתב ונדהם במכתב כתוב "ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך...". אמר בליבו מיסטר מן אני שלחתי אותו מושפל והוא רושם לי ברכות. מיסטר מן רדף מהר אחרי הרב עד שהשיגו וביקש הסבר לעניין הזה. אמר לו הרב: מתי אברהם התברך בכלל הברכות שנאמר: "וה' בירך את אברהם בכל" רק לאחר שהוסיף לו אות ה' לשמו שנאמר לא ייקרא שמך עוד אברם אלא אברהם, הוסיף לו את אות ה'. וכן בעזרת השם, הקב"ה יוסיף לך גם את האות ה' שלא ייקרא שמך עוד מיסטר מן אלא "מיסטר המן" הרשע, ששונא תלמידי חכמים. (בשם הרב יצחק דיין)

החל להניח תפילין, חל שינוי בנער ללא הכר, ליבו התמלא באהבת תורה ויראת שמים, ומאז עלה ונתעלה עד שהיה לאחד מצדיקי הדור, ה"ה הרה"ק ר' זאב מז'בריז זי"ע.

"בעבור תברכך נפשי" (כו, ד)

סיפר הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל: בצעירותו כשלמד בשיבת חכמי לובלין אצל הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, אירע פעם שהיתה בלילה הפסקת חשמל ועלטה שררה בכל מבנה הישיבה.

מתוך תשוקתו ללמוד, נעמד ליד החלון ולמד לאור שבקע מהרחוב.

והנה לפתע נכנס ראש הישיבה, רבי מאיר שפירא, להיכל הישיבה, וראה כיצד מתאמץ ללמוד. הוא התרגש מאד וברכו שלא יצטרך להרכיב משקפיים במשך כל ימי חייו. וכך הוה.

"בעבור תברכך נפשי" (כו, ד)

כשעמד פעם הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל לפני ניתוח קשה באמריקה, החליט ללכת לקבל ברכה מצדיק [כאמרת חז"ל (ב"ב קטז). "כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים"]. הוא נסע במיוחד מבני ברק לירושלים, והגיע לעיר העתיקה לשיבת אש התורה לבקש ברכה מהיהודי שישב שם ולמד בהתמדה, שמו אורי זוהר.

הוא נכנס לבית המדרש וראה שיושב עם טלית ותפילין ולומד בהתמדה עם החברותא. לא רצה להפריע. ברגע שקם ממקומו ניגש אליו רבי ראובן ואמר לו: "רבי אורי, אני צריך לעבור ניתוח לא קל בארה"ב אני הולך לצדיקים. וגם אליך באתי לקבל ממך ברכה..."

רבי אורי הסתכל עליו בתמהון: "רבי ראובן טעית בכתובת. אינני נותן ברכות. לשם כך צריך ללכת לצדיקים, לחכמים, לא אלי. אף אחד לא מבקש ממני ברכות!"

רבי ראובן הסביר עצמו: אני מגיע במיוחד מב"ב לקבל ברכה ממך,

משום שפעמיים בשבוע אני נוסע מבני ברק לבת-ים ועובר בדרך בכביש גהה שעוברים בו כשישים ריבוא איש. ועל הכביש, באחד הצמתים, תלוי שלט ענק באותיות ענקיות שא"א לא לראות וכתוב בו:

"אורי זוהר, אחרי הכל, גלה לנו הכל, מדוע עזבת את הכל?" (=הוא עזב את כל הזוהמה של הבלי העולם הזה ושב בתשובה שלימה).

"אם זכיתם לקדש כך שם שמים" - הפטיר לו רבי ראובן - "אזי צריך אני ברכה ממך!" כשנוכח רבי אורי לראות שהוא בהחלט רציני, נאות לברכו מכל הלב.

"ותיקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול... ותלבש את יעקב בנה הקטן" (כו, טו)

יעקב ועשו תאומים היו. מדוע אפוא הכתוב קורא